ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
ກົມແແຜນການ ແລະ ການຮ່ວມມື

ປື້ມຄູ່ມື
ການຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນ

ໂຄງການສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບຍືນຍົງ (ສສຄກປ)

Sustainable Natural Resource Management and Productivity Enhancement Project (SNRMPEP)

ສາລະບານ

1. ບົດນຳ 3

2. ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບຖົ່ວດິນ 4

3. ລັກຊະນະທົ່ວໄປຂອງຖົ່ວດິນ 4

4. ຂັ້ນຕອນທີ່ສຳຄັນໃນການຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນ 7

4.1 ລະດູການຜະລິດ 7

4.2 ການຄັດເລືອກແນວພັນ ແລະ ເມັດພັນ 7

4.3 ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່ 8

4.4 ການກຳນົດໄລຍະຫ່າງຈາກແນວພັນອື່ນ 8

4.5 ການກຽມດິນ ແລະ ການປູກ 9

4.6 ການກຽມເມັດພັນກ່ອນການປູກ 10

4.7 ທາດອາຫານໃນດິນ 11

4.8 ການໃຫ້ນໍ້າ 12

4.9 ການບົວລະບັດຮັກສາ 13

4.10 ການຖອນແຍກຕົ້ນທີ່ປະປົນ 14

4.11 ການເກັບກ່ຽວ 14

4.12 ການຕາກເພື່ອຫຼຸດຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ການເກັບຮັກສາ 15

5. ການກຳນົດມາດຕະຖານຄຸນນະພາບຂອງເມັດພັນຖົ່ວດິນ 16

6. ສະຫຼຸບ 16

1. ບົດນຳ

ໂຄງການສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ສສຄກປ) ແມ່ນໂຄງການຈຸດສຸມຂອງ ລັດຖະບານທີ່ພະຍາຍາມເສີມຂະຫຍາຍຕົວແບບ ແລະ ຕໍ່ຍອດບັນດາໂຄງການຕ່າງໆທີ່ມີຜົນສຳເລັດສູງຢູ່ໃນບັນດາແຂວງ ທົ່ວປະເທດ ໂດຍສະເພາະຢູ່ 5 ແຂວງ ພາກໃຕ້ ເພື່ອນຳເອົາບັນດາຮູບແບບການປູກ-ການລ້ຽງ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນສູງນຳມາເຜີຍແຜ່ອອກສູ່ສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ໂດຍໂຄງການໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືຈາກກົມວິຊາການຕ່າງຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ອົງການສາກົນຕ່າງໆລວມທັງສ່ວນຜູ້ປະກອບການຜູ້ຜະລິດແນວພັນ ແລະ ອື່ນໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ບັນດາສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຜະລິດແນວພັນຕ່າງໆ).

ພວກເຮົາຫວັງວ່າ ການເຜີຍແຜ່ເຕັກນິກ "ການຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນ" ສະບັບນີ້ແມ່ນຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ຈະຊ່ວຍແນະນຳໃຫ້ວິຊາການ ແລະ ລວມທັງຊາວກະສິກອນທີ່ທຳການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າໃຫ້ສາມາດຍົກສູງປະສິດທິພາບຜົນຜະລິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນອອກຈາກຄວາມສ່ຽງຜົນເສຍຫາຍດ້ານແນວພັນ, ສັດຕູພືດ ແລະ ການກຽມພ້ອມຮັບມືກັບບັນຫາທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ແລະ ນຳໄປສູ່ການຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຈົນ.

ຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນຜົນງານຂອງການຮ່ວມມືລະຫວ່າງໂຄງການ ສສຄກປ ແລະ ສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳນາພອກທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບທາງດ້ານວິຊາການເຕັກນິກຈົນສາມາດຈັດພິມເຜີຍແຜ່ໄດ້, ການຈັດພິມດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນບໍ່ສະແຫວງຫາຜົນກຳໄລແຕ່ຢ່າງໃດ ແລະ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊື້-ຂາຍ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມຄົນໃດໜຶ່ງ.

2. ຄວາມຮູ້ພື້ນຖານກ່ຽວກັບຖົ່ວດິນ

ເມັດພັນແມ່ນປັດໃຈພື້ນຖານ ແລະ ສຳຄັນສຳລັບການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ເພາະວ່າຄຸນນະພາບຂອງເມັດພັນມັນເປັນໜຶ່ງໃນປັດໃຈສຳຄັນຕໍ່ກັບຜົນຜະລິດທີ່ຊາວກະສິກອນຈະໄດ້ຮັບ, ການຜະລິດເມັດພັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເມັດພັນທີ່ດີ ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມລັກຊະນະປະຈຳພັນນັ້ນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຄັດເລືອກເມັດພັນທີ່ບໍລິສຸດ ແລະ ປາດສະຈາກປະປົນຈາກແນວພັນອື່ນ.

ການຜະລິດເມັດພັນຕ້ອງມີການຈັດການໃນການຜະລິດເມັດພັນໃຫ້ເປັນລະບົບ ທຸກຂັ້ນຕອນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ ເພື່ອປ້ອງກັນການປະປົນຈາກແນວພັນອື່ນ ໂດຍການຜະສົມພັນຂ້າມ ຫຼື ເມັດພັນອື່ນມາປົນ, ການຈັດການຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ແລະ ວິທີການເກັບຮັກສາເມັດພັນກໍ່ເປັນຂັ້ນຕອນສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະພາບດີ ຈົນເຖິງເວລາທີ່ຊາວກະກອນຈະນຳໄປປູກ.

ຖົ່ວດິນເປັນພືດຕະກຸນຖົ່ວທີ່ຄວາມສຳຄັນໃນຫຼາຍດ້ານເຊັ່ນ ພືດນ້ຳມັນທີ່ສຳຄັນຕໍ່ອຸດສາຫະກຳຜະລິດນ້ຳມັນເພາະມີນ້ຳມັນເຖິງ 48-50% ໃນເມັດພືດ ມີໂປຣຕີອີນ 26-28% ໃນເມັດພືດ ແລະ ຍັງມີທາດອາຫານຫຼາຍຊະນິດລວມທັງເປັນແຫຼ່ງອຸດົມໄປດ້ວຍແຮ່ທາດ ແລະ ວິຕາມິນໃນຖົ່ວເມັດດິນ. ການໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກເມັດຖົ່ວດິນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຫຼາຍຮູບແບບ ເຊັ່ນເມັດຖົ່ວດິນເອົາໄວ້ກິນໂດຍກົງ, ໃນຮູບແບບຖົ່ວຕົ້ມ, ຖົ່ວຂົ້ວ, ຖົ່ວອົບ, ຖົ່ວຈືນ ຫຼື ເຮັດເປັນເຂົ້າໜົມຕ່າງໆ ແລະ ຍັງສາມາດນຳໄປແປຮູບເປັນ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໄດ້ອີກເຊັ່ນ: ເນີຍຖົ່ວດິນ ຫຼື ສະກັດເປັນນ້ຳມັນພືດສຳລັບປຸງແຕ່ງອາຫານ, ສ່ວນກາກຖົ່ວດິນທີ່ສະກັດນ້ຳມັນແລ້ວສາມາດນຳໄປເປັນອາຫານສັດ. ຕົ້ນຖົ່ວດິນທີ່ປົດເອົາຝັກຖົ່ວດິນອອກແລ້ວສາມາດນຳໄປລ້ຽງສັດ ຫຼື ໄຖປົກດິນເພື່ອເປັນປຸ໋ຍບຳລຸງຮັກສາດິນ.

ເນື້ອທີ່ການຜະລິດຖົ່ວດິນໃນ ສປປ ລາວ ມີກວມເອົາ 21,620 ເຮັກຕ້າ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດລວມ 46,022 ໂຕນສະເລ່ຍສະມັດຕະພາບຖົ່ວປະເທດ 2.32 ໂຕນ/ເຮັກຕ້າ, ໃນນັ້ນ ແຂວງສາລະວັນ ເປັນແຂວງທີ່ຜະລິດຖົ່ວດິນຫຼາຍທີ່ສຸດຄື 6,605 ເຮັກຕ້າ ສະມັດຕະພາບຜົນຜະລິດ 1.93 ໂຕນ/ເຮັກຕ້າ ແຂວງທີ່ໃຫ້ສະມັດຕະພາບສູງທີ່ສຸດແມ່ນ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ 3.31 ໂຕນ/ເຮັກຕ້າ (ຂໍ້ມູນສະຖິຕິປະຈຳປີ 2012, ກົມປູກຝັງ), ຈາກຂໍ້ມູນສະຖິຕິສະແດງໃຫ້ເຫັນວາສະມັດຕະພາບຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຍ້ອນຫຼາຍປັດໃຈ ໜຶ່ງໃນປັດໃຈສຳຄັນກໍ່ຄືເມັດພັນ ຫຼາຍພື້ນທີ່ແມ່ນເກັບເມັດພັນຂອງຕົນເອງໄວ້ໃຊ້ໃນລະດູຕໍ່ໄປ ໃນການເກັບເມັດພັນນັ້ນກໍ່ບໍ່ມີການຄັດເລືອກເມັດດີ ແລະ ແຍກເມັດປົນອອກ ຫຼື ເມັດທີ່ບໍ່ໄດ້ຄຸນນະພາບອອກ ເຮັດໃຫ້ເວລາປູກຈະບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນເທົ່າທີ່ຄວນ, ຈາກພື້ນທີ່ການຜະລິດທົ່ວປະເທດເຫັນວ່າປະລິມານເມັດພັນທີ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍກວ່າ 1,300 ໂຕນ ໂດຍສະເພາະແຂວງສາລະວັນມີຄວາມຕ້ອງການເມັດພັນເຖິງ 400 ໂຕນຕໍ່ລະດູການ (ຂໍ້ມູນສະຖິຕິປະຈຳປີ 2012,ກົມປູກຝັງ).

ບໍລິສັດເມັດພັນຂອງເອກະຊົນຍັງບໍ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໃນການຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນເນື່ອງຈາກຂັ້ນຕອນການຜະລິດທີ່ມີຂໍ້ຫຍຸ້ງຍ້າກຫຼາຍດ້ານ ແລະ ຜົນຕອບແທນຍັງບໍ່ສູງຖ້າທຽບໃສພືດອື່ນ ປະຈຸບັນມີພຽງສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳຂອງພາກລັດທີ່ສະໜອງເມັດພັນແຕ່ຍັງບໍ່ທັນຕອບສະໜອງຕໍ່ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງຜູ້ຜະລິດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອຕອບສະໜອງເມັດພັນໃຫ້ພຽງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຊາວກະສິກອນ ທາງໂຄງການສົ່ງເສີມການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ (ສສຄກປ) ຈຶ່ງໄດ້ຈັດຕັ້ງກຸ່ມຜູ້ຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນຂຶ້ນ ເພື່ອຕອບສະໜອງແນວພັນທີ່ຕະຫຼາດມີຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ເປັນເມັດພັນທີ່ດີ ມີຄຸນນະພາບໃຫ້ກັບຊາວກະສິກອນເພື່ອຜະລິດເປັນສິນຄ້າ.

3. ລັກຊະນະທົ່ວໄປຂອງຖົ່ວດິນ

ຖົ່ວດິນ (*Arachis hyogaea* L.) ແມ່ນນອນໃນພືດຕະກຸນຖົ່ວ (*Leguminosae*) ເປັນພືດປະສົມພັນດ້ວຍໂຕເອງ ແຕ່ບາງພື້ນທີ່ທີ່ມີ ເຜິ້ງຫຼາຍກໍ່ມີໂອກາດປະສົມພັນຂ້າມໄດ້ ແຕ່ເປີເຊັ່ນຕໍ່າ. ຖົ່ວດິນເປັນພືດລົ້ມລຸກ ທີ່ມີຄວາມສູງປະມານ 40-50 ຊັງ

ຕິເມັດ ອາຍຸຕັ້ງແຕ່ປູກຫາເກັບກ່ຽວປະມານ 90-150 ວັນ ຂຶ້ນກັບຊະນິດພັນ ແລະ ລະດູປູກ. ມີດ້ອກສີເຫຼືອງ ອອກດອກເມື່ອອາຍຸປະມານ 30-40 ວັນ, ດອກສົມບູນ (ເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່ໃນດອກດ່ຽວ) ຫຼັງຈາກປະສົມພັນແລ້ວ ຈະພັດທະນາເປັນເຂັມແທງລົງດິນ ເມື່ອແທງດິນແລ້ວປາຍເຂັມຈະຂະຫຍາຍຕົວກາຍເປັນຝັກ ແຕ່ວ່າຖ້າເຂັມບໍ່ສາມາດ ແທງລົງດິນໄດ້ມັນກໍ່ຈະບໍ່ສາມາດພັດທະນາກາຍເປັນຝັກ ໃນໜຶ່ງຝັກກໍ່ຈະມີເມັດປະມານ 1-4 ເມັດ ຂະໜາດເມັດມີແຕ່ ນ້ອຍຫາໃຫຍ່ ແລະ ສີເປືອກຫຸ້ມເມັດຫຼາຍສີ ທຸກລັກຊະນະນີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບແຕ່ລະຊະນິດພັນ.

ຮູບ 1 ລັກຊະນະຝັກປາຍເປັນສົບນົກ

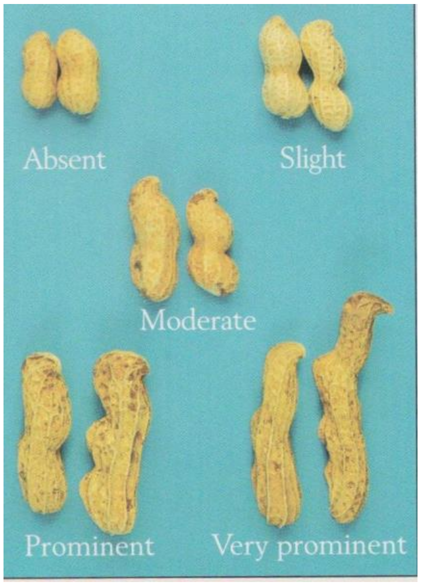

ຮູບ 2 ລັກຊະນະຝັກມີຂອດທາງກາງ

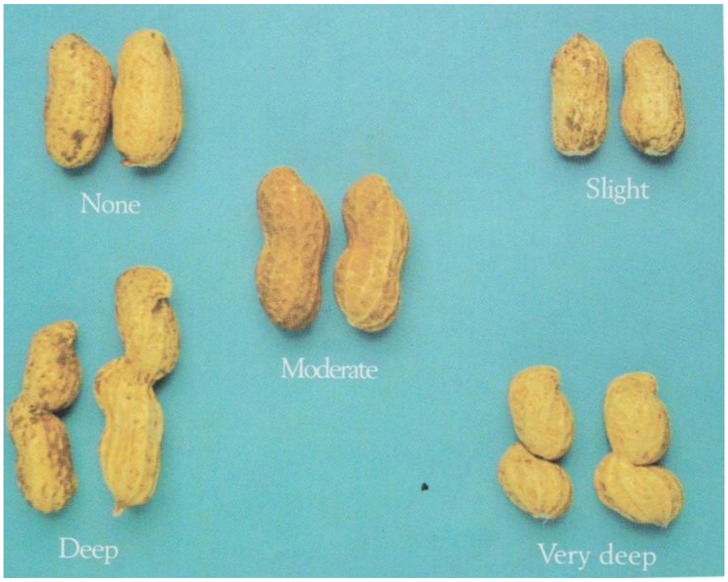

ຮູບ 3 ລັກຊະນະເປືອກເປັນຕາໜາງ

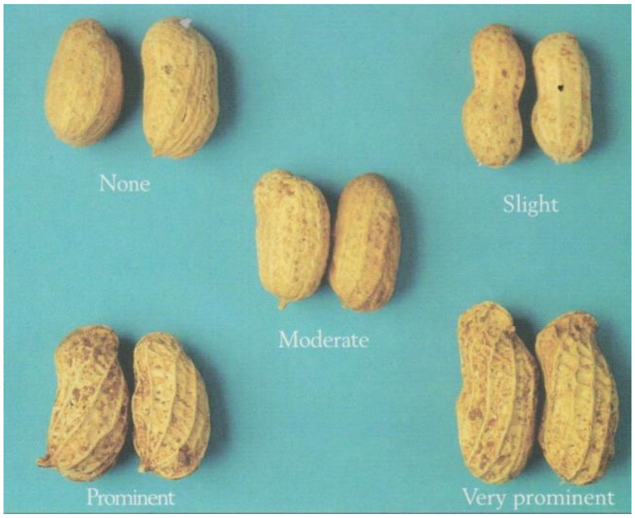

ຮູບ 4 ລັກຊະນະເປືອກເປັນຮອງ

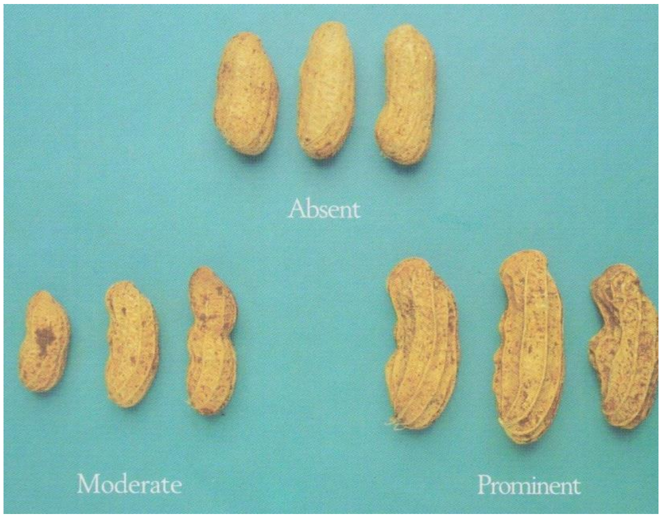

ຮູບ 5 ຈຳນວນເມັດຕໍ່ຝັກ

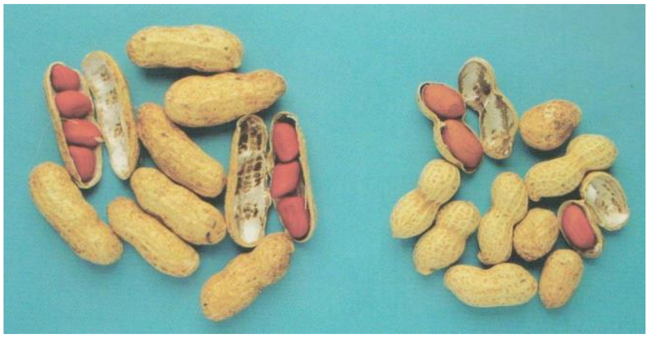

ຮູບ 6 ສີຂອງເມັດ

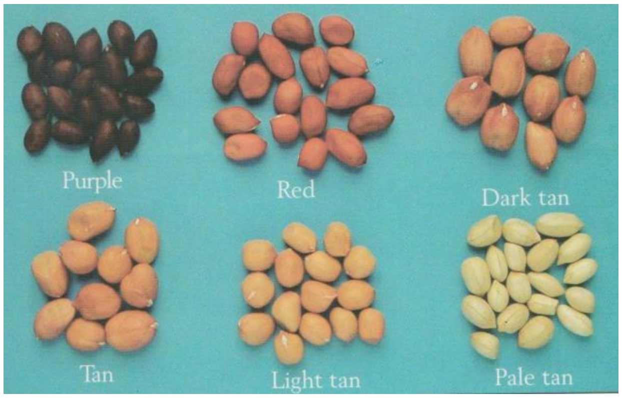

ຮູບ 7 ລັກຊະນະຂອງເມັດ

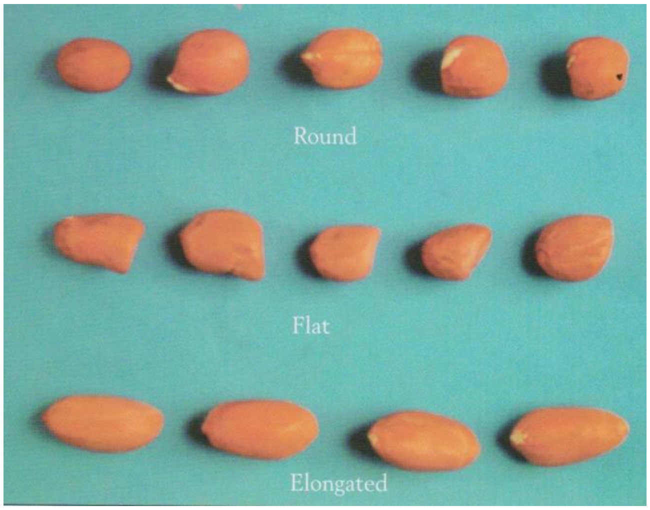

ຮູບ 8 ຂະໜາດຂອງເມັດ

ການຈຳແນກປະເພດພັນຂອງຖົ່ວດິນທີ່ມີການປູກແຜ່ຫຼາຍມີ 3 ປະເພດຄື

1. ປະເພດສະເປນນິດ (Spanish ຫຼື var. *vulgaris*) ເປັນປະເພດພັນທີ່ມີຂະໜາດໃບໃຫຍ່ ໃບເປັນສີຂຽວອ່ອນ, ອອກດອກຕາມຂໍ້ຂອງລຳຕົ້ນຫຼັກ ກິ່ງຂະແໜງບໍ່ຄ່ອຍອອກດອກ ໃນໜຶ່ງຝັກສ່ວນຫຼາຍມີ 2 ເມັດ ຂະໜາດເມັດຈະນ້ອຍຫາປານກາງ
2. ປະເພດວາເລັນເຊຍ (Valensia ຫຼື var. *fastigiata*) ຖົ່ວດິນປະເພດນີ້ຈະມີລັກຊະນະໂດຍລວມຄືປະເພດສະເປນນິດ ແຕ່ໃນໜຶ່ງຝັກຈະມີ 3-4 ເມັດ ຂະໜາດເມັດຈະນ້ອຍຫາປານກາງ
3. ປະເພດເວີຈິເນຍ (Virginia ຫຼື var. *hypogae*) ຖົ່ວດິນປະເພດນີ້ຈະມີ ຂະໜາດຂອງໃບນ້ອຍ ແລະ ສີຂຽວເຂັ້ມກວ່າ 2 ປະເພດທຳອິດ, ດອກຈະອອກທຸກ 2 ຂໍ້ ສະລັບກັບ 2 ຂໍ້ທີ່ແຕກອອກເປັນກິ່ງ ການຕິດຝັກຈະກະຈາຍ ບໍ່ຄື 2

ປະເພດທຳອິດທີ່ຕິດຝັກຢູ່ເຫງົ້າຫຼາຍ. ໃນໜຶ່ງຝັກມີ 2 ເມັດ ແລະ ເມັດໃຫຍ່ ບາງແນວພັນເມັດໃຫຍ່ກວ່າ 2 ປະເພດທຳອິດ ເມັດມີການຝັກໂຕ (Seed dormancy) ໝາຍວ່າການແຕກງອກຈະຊ້າໜ່ອຍໜຶ່ງເມື່ອທຽບກັບ 2 ປະເພດທຳອິດ ແລະ ອາຍຸເກັບກ່ຽວແມ່ນແຕ່ປານກາງຈົນເຖິງການຈະເລີນເຕີບໂຕເຕັມທີ່ (late maturity)

4. ຂັ້ນຕອນທີ່ສຳຄັນໃນການຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນ

4.1 ລະດູການຜະລິດ

ໃນເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມໃນບາງພື້ນທີ່ຂອງປະເທດລາວມີຄວາມເໝາະສົມສາມາດປູກຖົ່ວດິນໄດ້ສອງລະດູ ຄື

- ລະດູແລ້ງແມ່ນເລີ້ມແຕ່ເດືອນ ທັນວາ ຫາ ເດືອນມີນາ ການປູກລະດູແລ້ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປູກໃນເຂດທີ່ມີລະບົບຊົນລະປະທານ ປູກໃສ່ນາເຂົ້າຫຼັງຈາກເກັບກ່ຽວແລ້ວ
- ຕົ້ນລະດູຝົນເລີ້ມແຕ່ເດືອນມິຖຸນາ ເຖິງ ເດືອນກັນຍາ ບາງທ້ອງຖິ່ນຖ້າຝົນມາໄວກໍ່ສາມາດປູກກ່ອນເດືອນມິຖຸນາໄດ້
- ທ້າຍລະດູຝົນ ຫຼື ເອີ້ນວ່າປູກຕາວ ເຂດທີ່ເໝາະສົມແມ່ນເຂດພູພຽງບໍລະເວນເນື່ອງຈາກເຂດນີ້ທ້າຍລະດູຝົນຈະແກ່ຍາວເຖິງເດືອນຕຸລາ ແລະ ເປັນເຂດທີ່ມີຄວາມຊຸມສູງຈິງເໝາະສົມ ຖ້າພື້ນທີ່ໃດທ້າຍລະດູຝົນໝົດໄວກໍ່ບໍ່ແນະນຳໃຫ້ປູກ ຍົກເວັ້ນຖ້າມີລະບົບຊົນລະປະທານ ການປູກຕາວຄວນຈະປູກທ້າຍເດືອນສິງຫາ ແລະ ເກັບກ່ຽວຕົ້ນເດືອນທັນວາ

ແຕ່ລະລະດູປູກຄວນເລືອກແນວພັນທີ່ມີອາຍຸເກັບກ່ຽວໃຫ້ເຫດເໝາະສົມກັບສະພາບແວດລ້ອມໂດຍສະເພາະປະລິມານນ້ຳຝົນທີ່ຕົກໃນເຂດນັ້ນໆ (ຖ້າຫາກເປັນເຂດບໍ່ມີຊົນລະປະທານ) ໂດຍສະເພາະໄລຍະຈະເລີນເຕີບໂຕແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການນ້ຳຫຼາຍ ແລະ ຈະຫຼຸດລົງຈົນຮອດເກັບກ່ຽວ

4.2 ການຄັດເລືອກແນວພັນ ແລະ ເມັດພັນ

- ການຄັດເລືອກແນວພັນຄວນປູກພັນທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເປັນພັນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນເປັນຢ່າງດີ

- ຄວນຄັດເລືອກເອົາເມັດພັນທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ຈາກໜ່ວຍງານທີ່ ເຊື່ອຖືໄດ້
- ໂດຍພື້ນຖານຄວນເປັນເມັດພັນທີ່ມີອາຍຸໃນການເກັບຮັກສາບໍ່ຄວນເກີນ 6 ເດືອນ ແລະ 1 ປີ (ຖ້າເກັບໃນ ສາງເຢັນ) ເພາະຖົ່ວດິນເປັນພືດນ້ຳມັນ, ຖ້າເກັບໄວ້ດົນອັດຕາການຄວາມງອກຫຼຸດລົງ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດພູມອາກາດມີຄວາມຮ້ອນຊຸ່ມ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການງອກຫຼຸດລົງຫຼາຍ.
- ລັກສະນະຂອງເມັດ ແລະ ສີເມັດຄວນມີຄວາມສະໝໍ່າສະເໝີ ມີຄວາມບໍລິສຸດ (ບໍ່ມີຕຳນິ) ຂອງເມັດພັນຫຼາຍກວ່າ 96% ແລະ ເປີເຊັນຄວາມງອກ ຕ້ອງຫຼາຍກວ່າ 70%

- ເມັດພັນຄວນຈະປະສົມຢາປ້ອງກັນເຊື້ອລາ ແລະ ແມງໄມ້ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າໄປທຳລາຍ ຈາວຖົ່ວດິນເພາະເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເປີເຊັນຄວາມງອກຕໍ່າ, ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນກ້າອ່ອນແອ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຈະເລີນເຕີບໂຕບໍ່ສະໝໍາສະເໝີ

ຮູບທີ່ 9: ລັກຊະນະເມັດທີ່ສົມບູນທີ່ຄວນຈະເລືອກເປັນແນວພັນ

4.3 ການຄັດເລືອກພື້ນທີ່

- ພື້ນທີ່ຜະລິດເມັດພັນຄວນຈະເປັນເຂດທີ່ສະອາດປາດສະຈາກພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ ຄວນຈະເປັນດິນທີ່ສາມາດລະບາຍນໍ້າໄດ້ດີ ແລະ ມີທາດອາຫານທີ່ອຸດົມສົມບູນ ມີຄ່າຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງ (pH) ປະມານ 6-6.5.
- ບໍ່ຄວນເປັນພື້ນທີ່ທີ່ເຄີຍຜະລິດຖົ່ວດິນມາກ່ອນເພາະພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວຈະເປັນບ່ອນສະສົມຂອງພະຍາດ ແມງໄມ້ ແລະ ເມັດພັນ ອື່ນທີ່ຕົກຄ້າງໃນດິນ ເຊິ່ງມັນ ຈະເປັນສາຍເຫດເຮັດໃຫ້ມີເມັດພັນປະປົນໄດ້,ຖ້າບໍ່ສາມາດປ່ຽນພື້ນທີ່ ໃໝ່ ກໍ່ຄວນໄຖແລ້ວຫົດນໍ້າປະໃຫ້ເມັດຕົກຄ້າງ ຫຼື ປະປົນງອກແລ້ວຖອນຖິ້ມ ຫຼື ໄຖກົບ ເຮັດແບບເກົ່າຈັກ 2-3 ຄັ້ງເພື່ອກໍາຈັດເມັດຕົກຄ້າງ ຫຼື ຄວນປູກພັນ ດຽວກັບພັນທີ່ປູກໃນພື້ນທີ່ເກົ່າຂອງລະດູຜ່ານມາ.
- ບໍ່ຄວນປູກຊໍ້າໃນພື້ນທີ່ເກົ່າຫຼາຍຄັ້ງ ຄວນຈະປູກພືດອື່ນໃນພື້ນທີ່ນັ້ນແລ້ວຈຶ່ງປູກຖົ່ວດິນໃນລະດູຕໍ່ໄປ, ວິທີນີ້ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການສະສົມຂອງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ໄດ້.

ຮູບທີ່ 10 ພື້ນທີ່ປູກຖົ່ວດິນໃນແປງທີ່ເຄີຍປູກຖົ່ວຂຽວໃນລະດູຜ່ານມາ ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າຍັງມີເມັດຖົ່ວຂຽວຕົກຄ້າງແລະ ງອກໃນລະດູຕໍ່ມາ, ສະນັ້ນ ບໍ່ຄວນໃຊ້ເປັນແປງຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນເພາະມັນຈະເຮັດໃຫ້ເກີດເມັດພັນປົນໄດ້.

4.4 ການກໍານົດໄລຍະຫ່າງຈາກແນວພັນອື່ນ

- ໂດຍລັກສະນະຂອງຖົ່ວດິນເປັນພືດປະສົມພັນດ້ວຍຕົວເອງ (ໃນຕົ້ນດຽວກັນ) ມີດອກເພດຜູ້ ແລະ ເພດແມ່ ໃນດອກດຽວກັນ, ດັ່ງນັ້ນໂອກາດການປະສົມຂ້າມຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ. ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມຖ້າຫາກໃນເຂດນັ້ນ ມີເຜິ້ງຫຼາຍກໍ່ມີໂອກາດປະສົມພັນຂ້າມຕົ້ນໄດ້ຕາມທໍາມະຊາດຂອງແຕ່ລະແນວພັນ ແລະ ລະດູປູກ.
- ການຜະລິດເມັດພັນມັນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ການຜະລິດປອດການປະສົມພັນຂ້າມໄດ້ ຕາມມາດຕະຖານຂອງສາກົນໄດ້ກໍານົດໄວ້ວ່າ ໄລຍະຫາງລະຫວ່າງ 2 ແນວພັນຄວນຫ່າງກັນຢ່າງໜ້ອຍ 15 ແມັດ, ຖ້າຜະລິດເມັດພັນລຸ້ນໜຶ່ງຈະຕ້ອງຫ່າງກັນ 30 ແມັດ ລະຫວ່າງ 2 ແນວພັນ.

4.5 ການກຽມດິນ ແລະ ການປູກ

- ການກຽມດິນຄວນໄຖຄາດໃຫ້ດິນຜຸຜຸ່ຍເພື່ອໃຫ້ນໍ້າລະບາຍໄດ້ດີ
- ສໍາຫຼັບການກະກຽມດິນໃນເຂດພື້ນທີ່ໆບໍ່ຮົກເຮື້ອ ໃຫ້ໄຖເປັນຮ່ອງແລ້ວຢອດເມັດໄດ້ເລີຍ, ແຕ່ສໍາຫຼັບເຂດພື້ນທີ່ຮົກເຮື້ອຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ກະກຽມດິນໂດຍໄຖ 1 ຄັ້ງ ແລ້ວຕາກດິນໄວ້ 7-10 ມື້ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແກ່ນຫຍ້າ ແລະ ໄຂ່ແມງໄມ້ຕ່າງໆຕາຍ. ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ໄຖພວນດິນອີກ 1 ຄັ້ງແລ້ວຄາດເພື່ອເກັບເສດຮາກໄມ້ ແລະ ວັດຊະພືດອອກຈາກພື້ນທີ່ປູກ.
- ສໍາລັບພື້ນທີ່ຕໍ່າມີນໍ້າໄຕ້ດິນຕື້ນ ຫຼື ນໍ້າຂັງຄວນຈະຍົກເປັນຄູ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ນໍ້າຂັງເພາະຈະເຮັດໃຫ້ການແຕກງອກບໍ່ດີເນື່ອງຈາກເມັດເນົ່າຢູ່ໃນດິນ.
- ໄລຍະຫາງລະຫວ່າງແຖວປະມານ 30-50 ຊັງຕີແມັດ (30 ຊັງຕີແມັດ ຄວນຈະປູກໃນລະດູແລ້ງ ແຕ່ວ່າບ່ອນທີ່ໃຫ້ນໍ້າເປັນຄອງອາດຈະປູກກວ້າງກວ່າ 30 ຊັງຕີແມັດ ແລະ 50 ຊັງຕີແມັດ ແມ່ນປູກໃນລະດູຝົນ ແລະ ເປັນດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນ) ໄລຍະຫາງລະຫວ່າງຕົ້ນ 15-20 ຊັງຕີແມັດ ຄວນໃສ່ 2-3 ເມັດ/ຂຸມ.
- ໃນເນື້ອທີ່ 1 ເຮັກຕ້າຄວນໃຊ້ ເມັດພັນ ປະມານ 80-120 ກິໂລກຣາມ ຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງເມັດ ຖ້າພັນເມັດໃຫຍ່ ອາດຈະໃຊ້ຫຼາຍເຖິງ 130 ກິໂລກຣາມ/ເຮັກຕ້າ ຫຼັງຈາກແຕກງອກໄດ້ 7-10 ວັນໃຫ້ຖອນແຍກໂດຍໃຫ້ເຫຼືອຂຸມລະ 1-2 ຕົ້ນ.

ຮູບ11: ໄລຍະຫ່າງຂອງແຖວ ແລະ ຕົ້ນ.

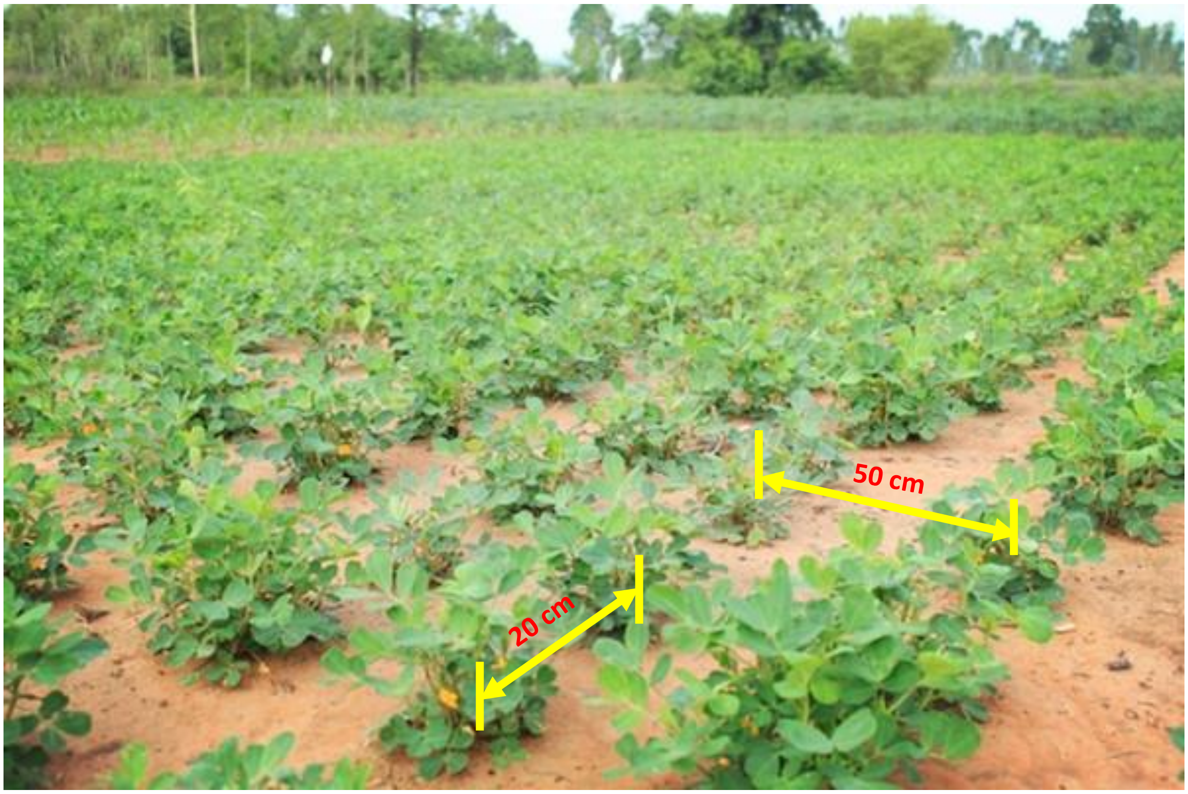

ຮູບທີ່ 12 ການປູກດ້ວຍຄົນ ແລະ ເຄື່ອງຈັກ

Manual sowing of groundnut.　　*Tractor-drawn machine sowing of groundnut.*

4.6 ການກຽມເມັດພັນກ່ອນການປູກ

- ການເລືອກເມັດພັນມາປູກຄວນເລືອກເມັດພັນທີ່ມາຈາກຕົ້ນທີ່ມີລັກຊະນະຖືກຕ້ອງຕາມພັນເດີມ ແລະ ເປັນເມັດໃຫມ່ມີເປີເຊັນຄວາມງອກດີ
- ເມັດພັນທີ່ໄດ້ຄຸນນະພາບດີຄືເມັດທີ່ໄດ້ຈາກການແກະມື ຖ້າແກະດ້ວຍເຄື່ອງສີເມັດມັນຈະເຮັດໃຫ້ເປືອກຫຸ້ມຫຼູດອອກ ຫຼືເມັດແຕກຢູ່ດ້ານໃນ ເຮັດໃຫ້ການແຕກງອກບໍ່ດີ ຫຼື ຕົ້ນກ້າບໍ່ແຂງແຮງຈະເລີນເຕີບໂຕບໍ່ທັນໝູ່

- ມີບາງແນວພັນຈະມີການພັກໂຕຂອງເມັດພັນ (ຈະບໍ່ແຕກງອກຫຼັງຈາກເກັບເມັດມາໃໝ່) ຄວນເອົາໃຈໃສ່ຄື: ຄວນເກັບເມັດພັນໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ແຫ້ງມີອາກາດຖ່າຍເທໄດ້ດີປະມານ 2 ເດືອນ ຈຶ່ງນໍາໄປປູກ ແຕ່ຖ້າຕ້ອງການປູກທັນທີ່ ແມ່ນຫຼັງຈາກແກະເປືອກແລ້ວໃຫ້ ຕາກແດດ ຫຼື ອົບດ້ວຍຄວາມຮ້ອນ 50 ອົງສາເຊ ເປັນເວລາ 3 ວັນ ແລ້ວຈຶ່ງນໍາໄປປູກ.

ຮູບທີ່ 13: ການແກະເປືອກເມັດແນວພັນຖົ່ວດິນດ້ວຍມື

- ກ່ອນປູກຄວນຈະປະສົມເມັດພັນ ເຂົ້າກັບ ຂີ້ເຖົ່າ ຫຼື ສານເຄມີ ເພື່ອປ້ອງກັນການເກີດ ເຊື້ອຣາ ແລະ ແມງໄມ້ທໍາລາຍເມັດ ໂດຍສະເພາະຈໍາພວກ ມົດ ແລະ ປວກ.
- ພື້ນທີ່ທີ່ບໍ່ເຄີຍປູກຖົ່ວດິນມາກ່ອນ ຫຼື ພືດຕະກຸນຖົ່ວຊະນິດອື່ນເຊັ່ນ ຖົ່ວເຫຼືອງ, ຖົ່ວຂຽວ, ຖົ່ວດໍາ, ຖົ່ວແດງ ແລະ ອື່ນໆ ຄວນຈະປະສົມເມັດພັນດ້ວຍ ເຊື້ອໄຮໂຊບຽມ ກ່ອນປູກເພື່ອຊ່ວຍໃນການສ້າງຈຸລິນຊີໃນດິນ ໃນການດຶງທາດໄນໂຕເຈັນໃນອາກາດໃຫ້ກາຍເປັນທາດອາຫານໃຫ້ກັບຕົ້ນຖົ່ວ ແລະ ຍັງເຫຼືອໄວ້ໃນດິນເພື່ອປູກພືດອື່ນໃນລະດູຕໍ່ໄປ.

4.7 ທາດອາຫານໃນດິນ

- ຖົ່ວດິນຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງໃນດິນທີ່ມີອິນຊີວັດຖຸສູງ ການໃສ່ຝຸ່ນວິທະຍາສາດກໍ່ຊ່ວຍໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດ. ປະລິມານການໃສ່ຝຸ່ນວິທະຍາສາດແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່ ຖ້າພື້ນທີ່ໃດມີຄວາມອຸດົມສົມບູນພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງພືດກໍ່ຈະບໍ່ໃສ່ຝຸ່ນວິທະຍາສາດເພື່ອຫຼຸດຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ແຕ່ພື້ນທີ່ໃດຫາກຂາດທາດອາຫານກໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງໃສ່ ແລະ ອາດຈະຕ້ອງໃສ່ຫຼາຍກວ່າບ່ອນອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຖົ່ວບໍ່ຢຸດສະຫງັກ ແລະ ໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ.

- ທາດໄນໂຕເຈັນ (N) ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນໃນໄລຍະເປັນຕົ້ນກ້າເພື່ອການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ຫຼັງຈາກນັ້ນຕົ້ນຖົ່ວດິນຈະສາມາດດຶງໄນໂຕເຈັນ (N) ໄດ້ເອງ. ຖົ່ວດິນ ແລະ ພືດຕະກຸນຖົ່ວອື່ນ ແມ່ນຕ້ອງການທາດໄນໂຕເຈັນ (N) ແລະ ໂປຕັດຊຽມ (K) ໜ້ອຍ ແຕ່ມີຄວາມຕ້ອງການຫຼາຍໃນທາດ ຟອດສະຟໍຣັດ (P) ສ່ວນປະກອບຂອງທາດອາຫານທີ່ແນະນຳຂອງ 3 ຊະນິດ (N:P:K) 1:3:2 ຫຼື 1:3:1 ຫຼື 1:2:1 ເຊັ່ນຝຸ່ນເຄມີສູດ 3-9-6 ສຳລັບດິນທີ່ຄ່ອນຂ້າງມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ, 6-18-6 ສຳລັບດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນປານກາງ ແລະ 12-24-12 ສຳລັບດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕ່ຳ. ແຕ່ແນວໃດກໍ່ຕາມ ມັນເປັນການຍາກທີ່ຊາວກະສິກອນຈະປະສົມຝຸ່ນເຄມີໃຫ້ໄດ້ຕາມສູດນີ້ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ຝຸ່ນສຳເລັດຮູບທີ່ມີຂາຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດທີ່ມີສູດໃກ້ຄຽງກັບສູດແນະນຳເຊັ່ນຮອງພື້ນດ້ວຍສູດ 16-20-0 ອັດຕາ 300 ກິໂລກຣາມ/ຮຕ ຫຼື 15-15-15 ອັດຕາ 250-300 ກິໂລກຣາມ/ຮຕ ແລ້ວເສີມດ້ວຍຝຸ່ນ ຟອດສະຟໍຣັດ (P), ອາດຈະໃຫ້ທາດອາຫານເສີມບາງຊະນິດທາງໃບ ຂຶ້ນກັບການສະແດງອາການຈາກພືດ ຕ້ອງພິຈາລະນາຕົວຈິງ ເພາະການໃສ່ຝຸ່ນແຕ່ລະຄັ້ງແມ່ນການເພີ່ມຕົ້ນທຶນການຜະລິດ.
- ສຳລັບທາດອາຫານອື່ນແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍຂາດ ຍົກເວັ້ນດິນທີ່ມີຄວາມເປັນດ່າງສູງ ຖົ່ວດິນຈະມັກສະແດງອາການຂາດທາດເຫຼັກຢ່າງຮຸນແຮງ ແລະ ຄວນລີກລ້ຽງພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ.

ຮູບທີ່ 14: ບໍລິເວນປຸ່ຍໃນໂຄນຕົ້ນຂອງໝາກຖົ່ວດິນ

4.8 ການໃຫ້ນ້ຳ

- ຖ້າປູກໃນລະດູຝົນຈະບໍ່ຄ່ອຍມີບັນຫາເລື່ອງຄວາມຊຸ່ມສຳລັບການແຕກງ້ອກ ແຕ່ຖ້າປູກໃນລະດູແລ້ງຄວນຫົດນ້ຳທັນທີ່ຫຼັງຈາກຍອດເມັດ ແລະ ຄວນໃຫ້ນ້ຳຄັ້ງຕໍ່ໄປທຸກໆ 7 ວັນ ເປັນຢ່າງໜ້ອຍ ຖົ່ວດິນມີຄວາມຕ້ອງການນ້ຳຫຼາຍໃນໄລຍະອອກດອກ ແລະ ອາຍຸໄດ້ 2 ເດືອນ ຫຼັງຈາກນັ້ນຄວາມຕ້ອງການຄວາມຊຸ່ມກໍ່ຈະຫຼຸດລົງ.
- ການໄດ້ຮັບນ້ຳພຽງພໍ່ມັນຈະສະແດງອອກໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນຖົ່ວມີຄວາມສະໜ່ຳສະເໝີ ແລະ ຜົນຜະລິດສູງ.
- ການໄດ້ຮັບຄວາມຊຸ່ມບໍ່ພຽງພໍໃນໄລຍະຈະເລີນເຕີບໂຕ (ກ່ອນອອກດອກ ຫຼື ປະມານ 3-4 ອາທິດຫຼັງຈາກແຕກງອກ) ຈະມີຜົນກະທົບຫຼາຍຕໍ່ຜົນຜະລິດ ແຕ່ຈະເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງກິ່ງງ່າບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ, ແຕ່ວ່າໄລຍະອອກດອກຄວນຈະມີຄວາມຊຸ່ມທີ່ພຽງພໍຢູ່ໃນດິນ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ຢັບຢັ້ງການບານຂອງດອກ ແລະ ໂຄງສ້າງຂອງດອກ, ເມື່ອໃນດິນມີຄວາມຊຸ່ມທີ່ເໝາະສົມຈະເຮັດໃຫ້ການແທງເຂັມ (ປາຍຮາກ)ລົງດິນ ແລະການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຝັກໄດ້ດີ (ໄລຍະປະມານ 50-60 ມື້ຫຼັງຈາກປູກ) ໂດຍສະເພາະບໍລິເວນອ້ອມເຂັມແທງລົງນັ້ນ (ຈາກໜ້າດິນລົງປະມານ 8-12 ຊັງຕີແມັດ) ຄວນໃຫ້ດິນມີຄວາມຊຸ່ມ ເຊິ່ງສາມາດໃຫ້ນ້ຳໃນປະລິມານໜ້ອຍ ແຕ່ໃຫ້ເລີຍໆ.
- ຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນໃນບໍລິເວນໃກ້ກັບການສ້າງຝັກນັ້ນມັນຈະຊ່ວຍການດູດຊຶມທາດ ແຄນຊຽມ (Ca) ໄດ້ດີເຊິ່ງຈະມີຄຸນປະໂຫຍດຫລາຍຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຝັກ ແລະ ເມັດ. ຖ້າຄວາມຊຸ່ມໃນດິນບໍ່ພຽງພໍໃນໄລຍະນີ້ມັນຈະມີຜົນຕໍ່ການສຸກແກ່ ແລະ ຂາດທາດ ແຄນຊຽມ (Ca) ໃນເມັດ ແລ້ວມັນຈະມີຜົນຕໍ່ຄຸນນະພາບ ແລະ ການແຕກງອກຂອງເມັດ, ການຂາດນ້ຳມັນອາດມີຜົນເຮັດໃຫ້ການແຕກງອກຫຼຸດລົງໄດ້ເຖິງ 40%.

- ການໃຫ້ນ້ຳຫຼາຍເກີນໄປມັນກໍ່ມີ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງກິ່ງງ່າຫຼາຍເກີນໄປ ແລະ ກໍ່ຈະເປັນແຫຼ່ງອາຫານຂອງ ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ໄດ້ງ່າຍ, ປາຍຮາກ ຫຼື ເຂັມທີ່ແທງລົງດິນຈະອ່ອນແອ່ ແລະ ການສຸກແກ່ຂອງຝັກຈະບໍ່ສະໝ່ຳສະເໝີ.

ຮູບທີ່ 15: ການໃຫ້ນ້ຳຂອງໝາກຖົ່ວດິນ

4.9 ການບົວລະບັດຮັກສາ

- ການກຳຈັດວັດສະພືດແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການຜະລິດເມັດພັນ ຄວນ ກຳຈັດວັດສະພືດດ້ວຍແຮງງານຄົນ ເພາະຕ້ອງການຄວາມລະອຽດ ແລະ ມີຄຸນພາບສູງໂດຍປາດສະຈາກເມັດພັນອື່ນປະປົນ.,
- ການທຳລາຍຂອງສັດຕູພືດເປັນສາຍເຫດນຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຕ່ຳ ແລ້ວ ຍັງເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບຂອງເມັດພັນຕ່ຳອີກດ້ວຍ ເຊັ່ນ: ເມັດບໍ່ພັດທະນາເຕັມຝັກ, ເປີເຊັນການສີເມັດຕ່ຳ, ເມັດມີຂະໜາດນ້ອຍ, ເມັດຫົດໂຕ, ສີຂອງເມັດບໍ່ສະໝ່ຳສະເໝີ, ເມັດຖືກທຳລາຍ, ເປີເຊັນການແຕກງອກຕ່ຳ ແລະ ອື່ນໆ, ການປ້ອງກັນກຳຈັດ ພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ຄວນເຮັດເປັນປົກກະຕິ, ການຕິດຕາມກວດກາແປງຜະລິດເມັດພັນຄວນເຮັດເປັນປົກະຕິ ແລະ ເມື່ອເຫັນການທຳລາຍຂອງພະຍາດ, ແມງໄມ້ ຄວນກຳຈັດທັນທີ.

ຮູບທີ່ 16: ການທຳລາຍຂອງສັດຕູພືດ

4.10 ການຖອນແຍກຕົ້ນທີ່ປະປົນ

ການຖອນແຍກຕົ້ນປະປົນແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ເພາະຕົ້ນປົນ 1 ຕົ້ນ ອາດຈະມີເມັດປົນປະມານ 20-40 ເມັດ ເຊິ່ງຈະມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄຸນນະພາບຂອງແນວພັດເພາະຄວາມບໍ່ສະໝ່ຳສະເໝີຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ການອອກດອກ, ອາຍຸເກັບກ່ຽວ ແລະ ຜະລິດຫຼຸດລົງ. ການຖອນແຍກຕົ້ນປະປົນຄວນເຮັດຢ່າງໜ້ອຍ 3 ຄັ້ງ ກ່ອນການເກັບກ່ຽວ ເລີ້ມຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນອ່ອນ ແມ່ນສັງເກດສີຂອງຕົ້ນຖ້າບໍ່ຄືກັນແມ່ນໃຫ້ຖອນຖິ້ມ, ຕົ້ນທີ່ອ່ອນແອ່, ຕົ້ນທີ່ບິດບ້ຽວມີຮູບຮ່າງແຕກຕ່າງຈາກກຸ່ມຕົ້ນທີ່ຖືກຳພະຍາດທຳລາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄວຣັດ ໄລຍະອອກດ້ອກ ຖ້າກຸ່ມທີ່ອອກດ້ອກໄວ ແລະ ຊ້າເກີນໄປ ສີຂອງດ້ອກທີ່ຕ່າງຈາກໝູ່ ລວມເຖິງຕົ້ນທີ່ເກີດນ້ອກແຖວແມ່ນໃຫ້ຖອນຖີ້ມໝົດ. ໄລຍະເກັບກ່ຽວໃຫ້ຄັດຂະໜາດຂອງຝັກ ລັກຊະນະຂອງຝັກທີ່ບໍ່ຖືກຕາມລັກຊະນະປະຈຳພັນ ແລະ ຝັກທີ່ຖືກພະຍາດແມງໄມ້ທຳລາຍໃຫ້ຄັດແຍກອອກ.

ຮູບທີ່ 17: ການທ□າລາຍຂອງສັດຕູພືດ

4.11 ການເກັບກ່ຽວ

ໄລຍະເວລາໃນການເກັບກ່ຽວແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ເພາະວ່າຖ້າເກັບໄວ ຫຼື ຊ້າເກີນໄປຈະມີຜົນຕໍ່ຄຸນນະພາບເມັດພັນແນ່ນອນ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງບັນຫາດັ່ງກ່າວຄວນສັງເກດດັ່ງນີ້:

- ອີງຕາມອາຍຸເກັບກ່ຽວຕາມລັກຊະນະປະຈຳພັນຂອງແຕ່ລະແນວພັນ
- ສັງເກດເມື່ອອາຍຸສຸກແກ່ໃບຈະເປັນສີເຫຼືອງ
- ຝັກແກ່ຈະມີເສັ້ນຄືດາງແຫ່
- ເມັດຈະແຍກອອກຈາກຝັກ ເມື່ອສັງເກດດ້ານໃນຂອງຝັກຈະກາຍເປັນສີນ້ຳຕານ

ຮູບ 18 ການເກັບກ່ຽວດ້ວຍແຮງງານຄົນ

- ການເກັບກ່ຽວຄວນເກັບເມື່ອຈຳນວນຝັກແກ່ເກີນ 70-75% ຂອງຝັກທັງໝົດ
- ເມື່ອເກັບກ່ຽວແລ້ວຄວນວາງລຽງເປັນແຖວເພື່ອການກວດກາຄັດຕົ້ນທີ່ບໍ່ຄືໝູ່ ຫຼື ຕົ້ນຖືກພະຍາດ ແມງໄມ້ທຳລາຍອອກ.

ຮູບ19 ລັກຊະນະຂອງເມັດ ແລະ ສີດ້ານໃນຂອງຝັກທີ່ສະແດງໃຫ້ຮູ້ວ່າແກ່ພໍທີ່ຈະເກັບກ່ຽວໄດ້

4.12 ການຕາກເພື່ອຫຼຸດຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ການເກັບຮັກສາ

- ໂດຍປົກກະຕິເມື່ອເກັບກ່ຽວມາໃໝ່ໆຄວາມຊຸ່ມຈະຢູ່ປະມານ 35-60% ເຊິ່ງໃນໄລຍະນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ການທຳລາຍຂອງເຊື້ອຣາໄດ້ໄວທີ່ສຸດ ຄວນຈະຫຼຸດຄວາມຊຸ່ມລົງໃຫ້ໄວທີ່ສຸດ ໃຫ້ເຫຼືອປະມານ 18-20% ຖ້າຈະສີດ້ວຍເຄື່ອງຈັກ ແລະ 15% ຖ້າແກະດ້ວຍມື (ແຕ່ສຳລັບເມັດພັນແມ່ນແນະນຳໃຫ້ແກະດ້ວຍມືແມ່ນດີທີ່ສຸດ)
- ຫຼັງຈາກເກັບກ່ຽວມາແລ້ວຄວນຕາກຝັກຖົ່ວດິນໃນບອນຮົ່ມ ແຕ່ມີລົມພັດຜ່ານ ຫຼີກລ້ຽງການຕາກກາງແດດໂດຍກົງ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ເປີເຊັນຄວາມງອກຫຼຸດລົງ.

- ຫຼັງຈາກຄວາມຊຸ່ມຫຼຸດລົງເຫຼືອ ປະມານ 15% ແລ້ວສາມາດເກັບໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເຖດີ, ບໍ່ມີຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ບໍ່ຖືກແດດຊ່ອງໃສ ດີທີ່ສຸດແມ່ນເກັບຮັກສາໃນຝັກ ບໍ່ຄວນແກະເປັນເມັດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການທຳລາຍຂອງພະຍາດແມງໄມ້ ແລະ ຮັກສາເປີເຊັນການງອກ.
- ຖ້າຈະເກັບຮັກສາໃນຮູບຂອງເມັດຄວນຈະເກັບໃນຫ້ອງທີ່ມີອຸນຫະພູມປະມານ 4 ອົງສາເຊ ແລະ ຄວາມຊຸມຫ້ອງຄວນຕ່ຳກວ່າ 50% ແລະ ເມັດຄວນປະສົມຢາກັນເຊື້ອຣາ ເພື່ອການເກັບຮັກສາຄຸນນະພາບຂອງເມັດພັນໃຫ້ຢູ່ໄດ້ດົນ.

ຮູບ 20: ການຕາກແນວພັນໝາກຖົ່ວດິນ

5. ການກຳນົດມາດຕະຖານຄຸນນະພາບຂອງເມັດພັນຖົ່ວດິນ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແຕ່ລະປະເທດກໍ່ຈະກຳນົດມາດຕະຖານຂອງເມັດພັນບໍ່ຄືກັນ ເພາະວ່າມັນຂຶ້ນກັບປະເພດຂອງເມັດພັນ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການນຳໃຊ້ເມັດພັນ ເຊິ່ງສາມາດສະຫຼູບມາດຕະຖານຂອງຕ່າງປະເທດຄື:

ມາດຖານຂອງແຕ່ລະປະເທດ	ສິ່ງປະປົນ	ປະເພດເມັດພັນ			
		ລຸ້ນ 1	ລຸ້ນ 2	ລຸ້ນ 3	ລຸ້ນ 4
North Carolina Crop Improvement Association, ປະເທດອາເມລິກາ	ເມັດບໍລິສຸດ (ຕ່ຳສຸດ) ເມັດຫຍ້າປົນ (ສູງສຸດ) ເມັດຫຍ້າຂອງພືດຮ້າຍແຮງ (ສູງສຸດ) ເມັດຂອງພືດອື່ນ (ສູງສຸດ) ເມັດພັນອື່ນ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມງອກ (ສູງສຸດ)	100% 0.01% 0 0% 0.04% 85%	98% 0.01% 0% 0.01% 0.2% 85%	98% 0.01% 0% 0.02% 0.5% 85%	95% 0.01% 0% 0.02% 0.5% 75%
Georgia ປະເທດອາເມລິກາ	ເມັດບໍລິສຸດ (ຕ່ຳສຸດ) ເມັດຫຍ້າຂອງພືດຮ້າຍແຮງ (ສູງສຸດ) ເມັດຂອງພືດອື່ນ (ສູງສຸດ) ເມັດພັນອື່ນ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມງອກ (ສູງສຸດ)	95% 0% 0% 0% 75%	95% 0% 0.1% 0.2% 75%	95% 0% 0.2% 0.2% 75%	-
ປະເທດອິນເດຍ	ເມັດບໍລິສຸດ (ຕ່ຳສຸດ) ເມັດຫຍ້າຂອງພືດຮ້າຍແຮງ (ສູງສຸດ) ເມັດຂອງພືດອື່ນ (ສູງສຸດ) ເມັດພັນອື່ນ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມງອກ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມຊຸ່ມ (ສູງສຸດ)	96% 0% 0% 0.1% 70% 9%	96% 0% 0% 0.2% 7% 9%		
ປະເທດຫວຽດນາມ	ເມັດບໍລິສຸດ (ຕ່ຳສຸດ) ເມັດຫຍ້າ (ສູງສຸດເມັດ/ກລ) ເມັດຂອງພືດອື່ນ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມງອກ (ສູງສຸດ) ເປີເຊັນຄວາມຊຸ່ມ (ສູງສຸດ)	96% 0 0.1% 70% 10%	96% 5 0.5% 70% 10%		

6. ສະຫຼຸບ

ຊາວກະສິກອນຜູ້ທີ່ຈະຜະລິດເມັດພັນຖົ່ວດິນ ຈະຕ້ອງໄດ້ສຶກສາໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງຄຸນລັກຊະນະປະຈຳພັນຂອງແນວພັນຖົ່ວດິນທີ່ຕົນເອງຈະປູກເຊັ່ນ: ລັກສະນະຊົງຕົ້ນ, ໃບ, ສີຂອງໃບ, ສີຂອງດອກ, ອາຍຸເກັບກ່ຽວ, ລັກສະນະຂອງຝັກຂອງເມັດ, ຂະໜາດຂອງເມັດ, ສີຂອງເມັດ ແລະ ອື່ນໆ, ຊາວກະສິກອນຕ້ອງກຳນົດວ່າງແຜນຕາຕະລາງການປູກຂອງຕົນເອງເພື່ອໃຫ້ເປັນລະບຽບ ແລະ ສາມາດຕິດຕາມໄດ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະຂອງການຜະລິດ, ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ເມັດພັນທີ່ມີຄຸນນະພາບຊາວກະສິກອນຄວນເອົາໃຈໃສ່ລົງຕິດຕາມ ບົວລະບັດຮັກສາຖົ່ວດິນເປັນປະຈຳ ໂດຍສະເພາະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ການຖອນແຍກຕົ້ນທີ່ປະປົນທຸກໆໄລຍະ ແລະ ການຄັດເມັດປົນອອກຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ລວມໄປເຖິງການໃສ່ຖົງບັນຈຸ ແລະ ເກັບຮັກສາໃນເລົ້າສາງກໍ່ຕ້ອງໝັ່ນຕິດຕາມເປັນໄລຍະ.